

Europska
komisija

CASP2022

Koordinirane aktivnosti
za sigurnost proizvoda

Kemikalije u
igračkama

Završno
izvješće

Sadržaj

Sadržaj	2
Popis kratica	2
Izvršni sažetak	3
1. dio	
1. Pregled aktivnosti	4
1.1. Uključena tijela za nadzor tržišta (TNT-ovi)	4
1.2. Obuhvaćeni proizvodi i kriteriji ispitivanja	4
1.2.1. Obuhvaćeni proizvodi	4
1.2.2. Kriteriji ispitivanja	4
2. Uzorkovanje i ispitivanje	5
2.1. Raspodjela i kanali uzorkovanja	5
2.2. Postupak ispitivanja	5
3. Rezultati ispitivanja	6
3.1. Pregled rezultata ispitivanja i glavni nalazi	6
3.2. Rezultati po vrsti materijala	6
3.3. Rezultati po kemijskoj tvari	7
3.4. Rezultati po dobnoj kategoriji	7
3.5. Zaključci o rezultatima ispitivanja	8
4. Procjene rizika i mjere	9
4.1. Procjene rizika	9
4.2. Korektivne mjere	9
5. Zaključci i preporuke	10
5.1. Zaključci	10
5.2. Preporuke za dionike	10
2. dio	
1. Što je CASP?	12
Uloge i odgovornosti	
2. Plan rada za aktivnosti povezane s određenim proizvodom	13
3. Alati i procesi za aktivnosti povezane s određenim proizvodom	14

Popis kratica

KRATICA	OPIS
AOP	Aktivnost povezana s određenim proizvodom
BPA	Bisfenol A
CASP	Koordinirane aktivnosti za sigurnost proizvoda
EGP	Europski gospodarski prostor
EK	Europska komisija
EU	Europska unija
GU JUST	Glavna uprava Europske komisije za pravosuđe i zaštitu potrošača
PAH-ovi	Policiklički aromatični ugljikovodici
PVC	Polivinil-klorid
REACH	Uredba (EZ) 1907/2006 o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija
Smjernice RAPEX-a	Provedbena odluka Komisije (EU) 2019/417 o utvrđivanju smjernica za upravljanje sustavom Europske unije za brzu razmjenu informacija
RAG	Smjernice za procjenu rizika
TNT	Tijelo za nadzor tržišta
TSD	Direktiva o sigurnosti igračaka 2009/48/EK

Izvršni sažetak

Ciljevi aktivnosti

Projekti koordiniranih aktivnosti u području sigurnosti proizvoda (CASP) omogućuju svim tijelima za nadzor tržišta (TNT-ovima) iz zemalja Europske unije (EU) i Europskog gospodarskog prostora (EGP) da zajednički osiguraju brzo uklanjanje nesigurnih proizvoda s jedinstvenog tržišta. Ova aktivnost bila je usmjerena na identificiranje opasnih razina određenih kemikalija u igračkama. Proizvodi su uzorkovani i s interneta i iz fizičkih trgovina te su ispitani prema zajednički dogovorenim kriterijima u europskom laboratoriju koji su odabrali uključeni TNT-ovi.

Obuhvaćeni proizvodi

Aktivnost je obuhvatila **meke i tvrde plastične igračke** namijenjene djeci **starijoj i mlađoj od 36 mjeseci**.

Kriteriji ispitivanja

Ispitivanje je bilo usmjereno na otkrivanje prisutnosti neodobrenih opasnih kemikalija koje predstavljaju rizik za ljudsko zdravlje. Točnije, plan ispitivanja bio je usmjeren na otkrivanje:

- ftalata, policikličkih aromatičnih ugljikovodika (PAH-ovi) i kadmija u skladu s Prilogom XVII. Uredbi (EZ) 1907/2006 o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH)
- migracije 17 metala ograničenih Direktivom o sigurnosti igračkama (TSD), uz iznimku kroma (VI) i organskog kositra
- formaldehida, bisfenola A (BPA), fenola i usporivača gorenja na temelju Dodatka C Prilogu II. TSD-u.

Rezultati

- Od 94 ispitane igračke, njih osam nije ispunilo najmanje jedan od promatranih zdravstvenih i sigurnosnih zahtjeva. Opasne neodobrene kemikalije (ftalati i BPA) otkrivene su isključivo u igračkama koje su u cijelosti ili djelomično izrađene od meke plastike.
- Ukupno 14 % igračkama namijenjenih djeci starijoj od 36 mjeseci nije ispunilo zahtjeve u odnosu na 4 % igračkama namijenjenih djeci mlađoj od 36 mjeseci.
- Ispitivanja označavanja – upozorenja, oznaka i uputa – koja su provela tijela za nadzor tržišta pokazala su da 33 uzorka od njih 94 uzorka ne ispunjavaju zahtjeve.

Ključne preporuke

Za potrošače

- Igračke kupujte samo iz pouzdanih maloprodajnih kanala.
- Provjerite imaju li igračke oznaku CE.
- Nadzirite mlađu djecu (mlađu od 36 mjeseci) kada se igraju igračkama starije braće i sestara koje se mogu staviti u usta.
- Obratite pozornost i nemojte kupovati nekvalitetne meke plastične igračke jer one mogu predstavljati veći kemijski rizik.

Za gospodarske subjekte

- Budite svjesni svojih obveza prema važećim zakonima.
- Posebnu pozornost obratite na igračke izrađene od meke plastike.
- Upoznajte svog dobavljača. Pozorno procjenjujte pri odabiru s kim radite.

Za tijela javne vlasti

- Napore pri nadzoru tržišta usredotočite na meke plastične igračke: meki plastični materijali za igračke, kao što je mekani polivinil-klorid (PVC), mogu sadržavati najproblematičnije kemikalije.
- Budite usredotočeni na kemikalije u igračkama. Kemijski rizici jedan su od najznačajnijih rizika zabilježenih u sustavu Safety Gate.

Zaključci

U kampanji ispitivanja ftalati i BPA otkriveni su u osam ispitivanih uzoraka. Iako samo 9 % ispitanih uzoraka nije ispunilo zahtjeve, kemijski rizici povezani s prisutnošću ftalata i BPA u količinama iznad graničnih vrijednosti ozbiljni su.

Opasne kemikalije nalazile su se isključivo u mekim plastičnim materijalima za igračke, što dodatno ističe činjenicu da je meka plastika i dalje jedan od materijala koji predstavlja najviše rizika.

Tijela za nadzor tržišta objavila su dvije obavijesti u sustavu Safety Gate na temelju ishoda ove aktivnosti povezane s određenim proizvodom (na čekanju su još tri obavijesti) i zatražila od gospodarskih subjekata da povuku proizvode s tržišta ili ih opozovu od potrošača kada su otkrivene opasne kemikalije koje prelaze granične vrijednosti.

1. Pregled aktivnosti

1.1. Uključena tijela za nadzor tržišta (TNT-ovi)

U aktivnosti povezanoj s određenim proizvodom (AOP) Kemikalije u igračkama sudjelovalo je devet tijela za nadzor tržišta iz devet država članica EU-a.

Tablica 1 - Popis uključenih tijela za nadzor tržišta

ZEMLJA	TIJELO ZA NADZOR TRŽIŠTA
Austrija	Federalno ministarstvo socijalnih poslova, zdravstva, skrbi i zaštite potrošača
Estonija	Tijelo za zaštitu potrošača i tehničku regulativu
Francuska	Glavna uprava za politiku tržišnog natjecanja, pitanja potrošača i kontrolu prijevara
Irska	Povjerenstvo za zaštitu tržišnog natjecanja i zaštite potrošača
Malta	Malteška uprava za zaštitu tržišnog natjecanja i potrošača
Poljska	Ured za zaštitu tržišnog natjecanja i potrošača
Slovačka Republika	Slovačka trgovačka inspekcija
Slovenija	Zdravstvena inspekcija
Švedska	Švedska agencija za kemikalije

1.2. Obuhvaćeni proizvodi i kriteriji ispitivanja

1.2.1. Obuhvaćeni proizvodi

Tijela za nadzor tržišta usuglasila su se da će obuhvaćene proizvode ograničiti na meke i tvrde plastične igračke

namijenjene djeci svih dobnih skupina (starijoj i mlađoj od 36 mjeseci).

MEKE PLASTIČNE IGRAČKE

TVRDE PLASTIČNE IGRAČKE

IGRAČKE ZA DJECU MLAĐU OD 36 MJESECI

IGRAČKE ZA DJECU STARIJU OD 36 MJESECI

1.2.2. Kriteriji ispitivanja

Na temelju rasprava s tijelima za nadzor tržišta i tehničkim stručnjakom usuglašeno je da se ispita 37 različitih opasnih kemikalija koje se često nalaze u igračkama:

- četiri ftalata zabranjena u svim polimernim materijalima za igračke zbog ozbiljnog rizika (bez obzira na dob ili sposobnost stavljanja u usta) – unos 51, Prilog XVII. Uredbi REACH¹;
- tri ftalata zabranjena u polimernim materijalima za igračke koje djeca mogu staviti u usta – unos 52, Prilog XVII. Uredbi REACH;
- osam PAH-ova u mekim/tamnim elastomerima / gumenim materijalima koji mogu biti u dodiru s usnom šupljinom ili u kojima postoji produljeni ili kratkotrajni ponavljajući kontakt s kožom u razumno predvidljivim uvjetima – unos 50, Prilog XVII. Uredbi REACH;
- kadmij – unos 23, Prilog XVII. uredbi REACH;

- svih 17 metala s ograničenjima migracije na temelju Direktive o sigurnosti igračkama²;
- formaldehid, BPA, usporivači gorenja (TCEP, TCPP, TDCP)³ i fenol, ograničeni na temelju Dodatka C Prilogu II. TSD-u.

Takve kemikalije ograničene su ili po sadržaju težinom ili ograničenjima migracije iz igračke kada ih dijete žvače ili siše. Ta su ograničenja s vremenom utvrđena na razini EU-a i temelje se na znanstvenim podacima o sigurnosti i najnovijim saznanjima.

Toksičnost ovih nesigurnih kemikalija varira. Često se nalaze u igračkama ili kao rezultat obrade ili zato što su namjerno dodani za obavljanje određene funkcije, primjerice, da poboljšaju fleksibilnost igračke ili da djeluju kao usporivači gorenja ili konzervansi.

Osim laboratorijskih ispitivanja, tijela za nadzor tržišta provela su provjere upozorenja, oznaka i uputa na svojem nacionalnom jeziku. Tehnički stručnjak pripremio je kontrolni popis s glavnim zahtjevima kako bi tijelima za nadzor tržišta pružio dodatne smjernice.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1907&from=EN>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0048&from=EN>

³ CPP = tris(2-kloro-1-metiletil) fosfat; TDCP = tris[2-kloro-1-(klorometil)etil] fosfat; i TCEP = tris(2-kloroetil) fosfat

2. Uzorkovanje i ispitivanje

2.1. Raspodjela i kanali uzorkovanja

Uzorkovanje je provedeno na temelju prethodnog izbora svakog tijela za nadzor tržišta, a u skladu s osobitostima svakog tržišta. Uključena tijela za nadzor tržišta prikupila su ukupno 95 uzoraka. Međutim, za jedan uzorak (prsten za ronjenje) na kraju je procijenjeno da nije igračka jer je njegova glavna svrha edukativna (učenje ronjenja)⁴.

Većina uzorkovanih igračaka izrađena je od meke ili tvrde plastike. Četiri uzorka sadržavala su i meke i tvrde plastične komponente. Uzorkovanje je provedeno i na internetu i u fizičkim trgovinama.

Tablica 2 - Broj uzoraka koje su prikupila uključena tijela za nadzor tržišta

ZEMLJA	TIJELO ZA NADZOR TRŽIŠTA	UKUPAN BROJ UZORAKA
Austrija	Federalno ministarstvo socijalnih poslova, zdravstva, skrbi i zaštite potrošača	10
Estonija	Tijelo za zaštitu potrošača i tehničku regulativu	10
Francuska	Glavna uprava za politiku tržišnog natjecanja, pitanja potrošača i kontrolu prijevara	14
Irska	Povjerenstvo za zaštitu tržišnog natjecanja i zaštite potrošača	10
Malta	Malteška uprava za zaštitu tržišnog natjecanja i potrošača	11
Poljska	Ured za zaštitu tržišnog natjecanja i potrošača	10
Slovačka Republika	Slovačka trgovačka inspekcija	10
Slovenija	Zdravstvena inspekcija	10
Švedska	Švedska agencija za kemikalije	9
UKUPNO		94

Tablica 3 - Vrsta prikupljenih uzoraka i kanali uzorkovanja

MATERIJAL			DOBNA KATEGORIJA		KANAL UZORKOVANJA	
Meka plastika	Tvrda plastika	Miješan	Mlađi od 36 mjeseci	Stariji od 36 mjeseci	Internet	Fizička trgovina
44	46	4	50	44	19	75

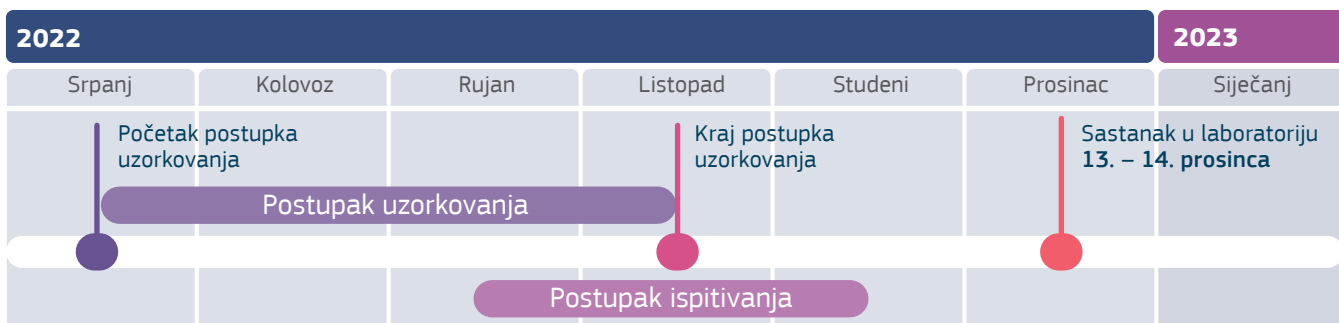
2.2. Postupak ispitivanja

Ispitni laboratorij za ovu aktivnost odabran je u okviru natječajnog postupka raspisanog u svibnju 2022. godine. Specifikacije natječaja poslana su u 107 laboratorija u EU-u/EGP-u koji su utvrđeni u skladu sa strategijom projektnog tima za uključivanje laboratorija. Od svakog laboratorija zatraženo je da dostavi ponudu, uključujući elemente navedene u natječajnoj dokumentaciji, kao što su detaljne informacije o cijenama i prateći dokumenti u kojima se navode dokazi o certificiranju, relevantno iskustvo stručnjaka i obrasci izvješća o ispitivanju. Ponudu je u zadanom roku dostavilo ukupno 14 laboratorija. Na temelju cjelovitosti i konkurentnosti ponude, prethodno je odabrano pet laboratorija koji su pozvani na razgovor kako bi se dodatno raspravilo o njihovoj ponudi. Tijekom

međusastanka tijelima za nadzor tržišta predstavljene su usporedne analize tehničke kvalitete i financijskih aspekata ponuda dobivenih od laboratorija. Tijela za nadzor tržišta odabrala su laboratorij koji je dobio najviše konačnih bodova na temelju kvalitete i financijske konkurentnosti svoje ponude.

Nakon odabira laboratorija tijela za nadzor tržišta dobila su dva mjeseca da prikupe uzorke i pošalju ih u laboratorij. Postupak uzorkovanja produljen je kako bi se tijelima za nadzor tržišta omogućilo uzorkovanje dodatnih proizvoda. U procesu ispitivanja nije bilo kašnjenja te je završen 19. studenoga 2022. Sastanak u laboratoriju održan je 13. i 14. prosinca 2022.

Slika 1 – Kronologija postupka uzorkovanja i ispitivanja

⁴ Smatralo se da proizvod nije obuhvaćen ispitivanjem, a rezultati ispitivanja nisu uključeni u brojke ovog izvješća.

3. Rezultati ispitivanja

3.1. Pregled rezultata ispitivanja i glavni nalazi

Ukupno osam ispitanih uzoraka od 94 ispitana uzorka nije ispunilo najmanje jedan od zahtjeva navedenih u planu ispitivanja.

Većina uzoraka (80 %) došla je iz fizičkih trgovina. Nije bilo većih razlika u rezultatima ispitivanja na temelju maloprodajnog kanala: 10 % uzoraka prikupljenih na internetu i 8 % uzoraka prikupljenih u fizičkim trgovinama nije ispunilo zahtjeve plana ispitivanja.

Tijela za nadzor tržišta provela su provjere upozorenja, oznaka i uputa na svojim nacionalnim jezicima. Od 94 uzorka, njih 33 nije ispunjavalo zahtjeve. Najčešći otkriveni problemi s neusklađenošću uključivali su izostanak oznaka CE ili oznake CE neispravne veličine i oblika, izostanak informacija o jedinstvenoj točki kontakta i netočna dobna upozorenja.

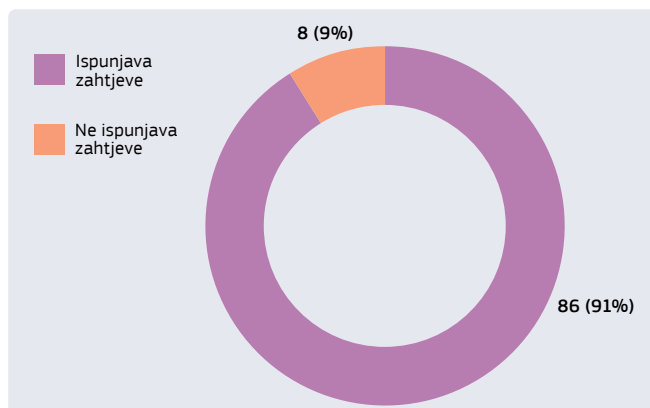
Ako se u obzir uzmu i kemijska ispitivanja, koja je proveo laboratorij, i provjere upozorenja, oznaka i uputa, koje su provela tijela za nadzor tržišta, ukupno 35 uzoraka nije ispunilo najmanje jedan od zahtjeva.

3.2. Rezultati po vrsti materijala

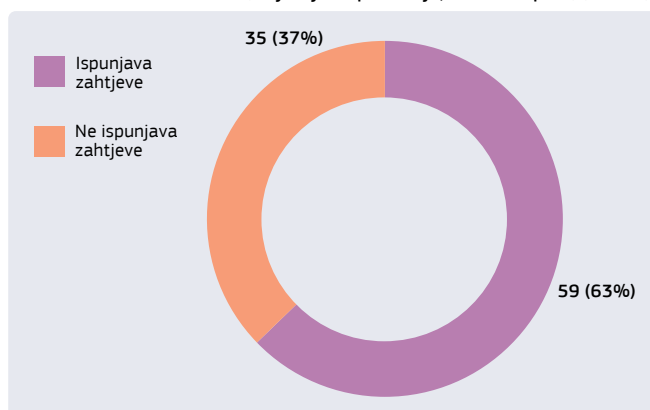
Uključena tijela za nadzor tržišta prikupila su 46 igračaka izrađenih od tvrde plastike, 44 igračke izrađene od meke plastike i četiri igračke koje imaju i meke i tvrde plastične komponente. Iako su sve tvrde plastične igračke prošle kemijska ispitivanja, granične vrijednosti za ftalate ili BPA premašene su u osam uzoraka koji su bili u potpunosti izrađeni od meke plastike ili od oba materijala (vidjeti sliku 4).

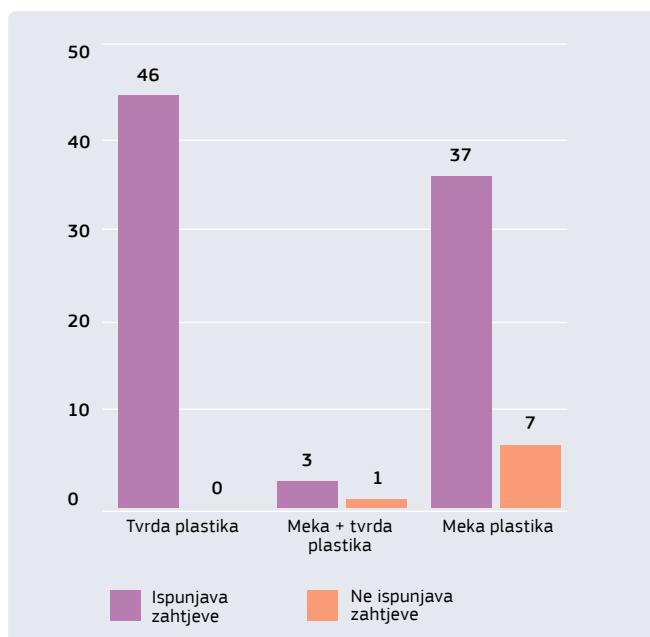
Slika 2 – Cjelokupni rezultati ispitivanja (kemijsko ispitivanje) (N = 94)

Slika 3 – Cjelokupni rezultati ispitivanja (uključujući upozorenja, oznake i upute) (N = 94)

Slika 4 – Rezultati ispitivanja po vrsti materijala (N = 94)

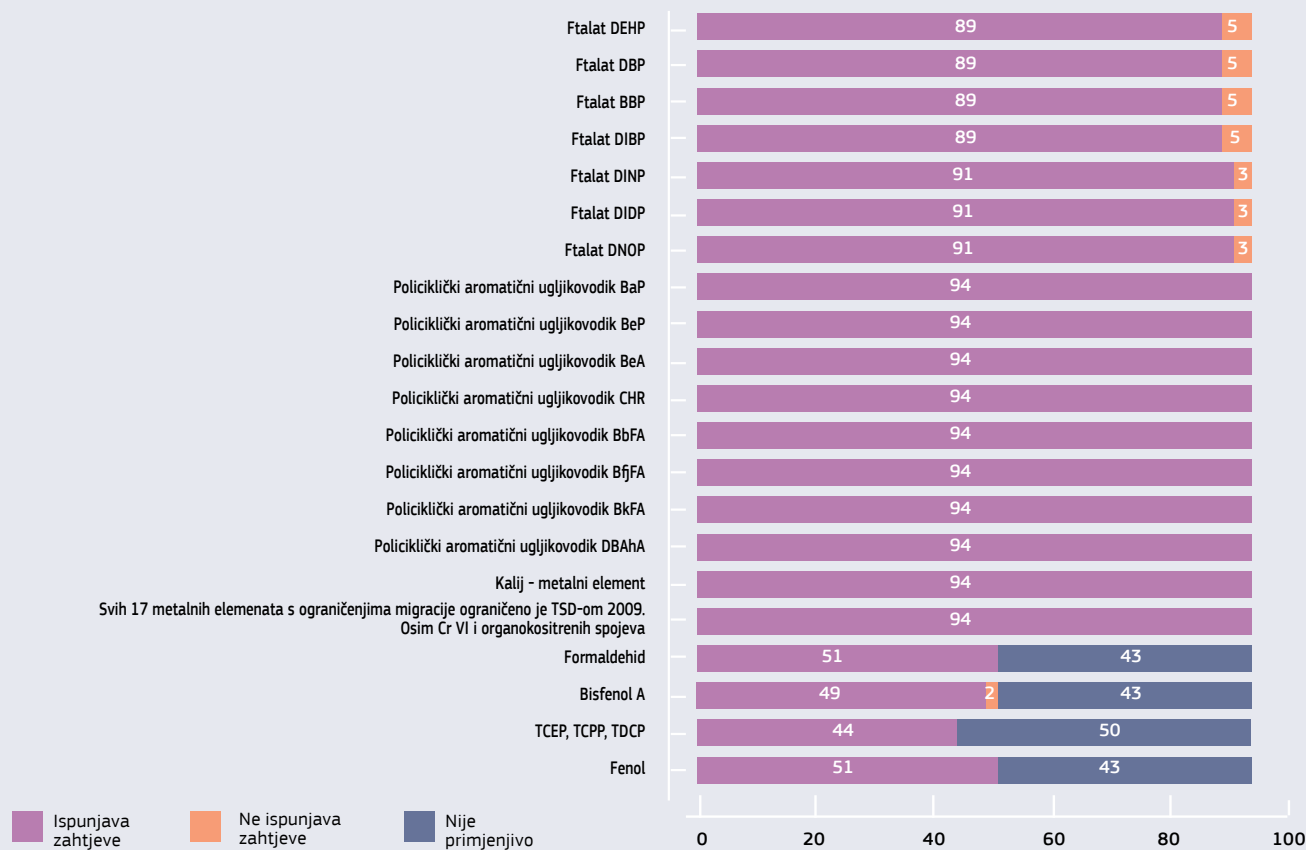

3.3. Rezultati po kemijskoj tvari

Osam uzoraka koji nisu poštovali zakonske granične vrijednosti pokazalo je veće vrijednosti za BPA i sedam različitih vrsta ftalata (vidjeti sliku 5).

Ftalati koji su premašili granične vrijednosti posebno su otkriveni na licima i nogama lutaka izrađenima od meke ružičaste plastike, dok je BPA koji je premašio granične vrijednosti otkriven u dvije igračke patkice za kupanje.

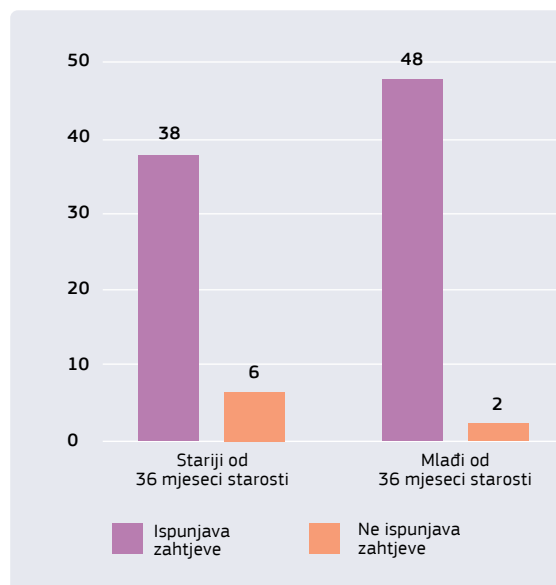
Slika 5 – Rezultati ispitivanja po kemijskoj tvari (N = 94)

3.4. Rezultati po dobnoj kategoriji

Sveukupno su 44 ispitane igračke od njih 94 bile namijenjene djeci starijoj od 36 mjeseci, a 50 djeci mlađoj od 36 mjeseci. Među igračkama za djecu stariju od 36 mjeseci zabilježena je viša stopa neuspjeha (14 %) od igračaka za djecu mlađu od 36 mjeseci (4 %).

Slika 6 – Ukupni rezultati ispitivanja – igračke namijenjene djeci starijoj i mlađoj od 36 mjeseci (N = 94)

3.5. Zaključci o rezultatima ispitivanja

Kemijski rizici

Aktivnost je pokazala da je 91 % uzorkovanih igračaka ispunjavalo kemijske zahtjeve utvrđene u planu ispitivanja.

Kemijske tvari koje su premašivale granične vrijednosti pronađene su isključivo u igračkama koje su u cijelosti ili djelomično izrađene od meke plastike.

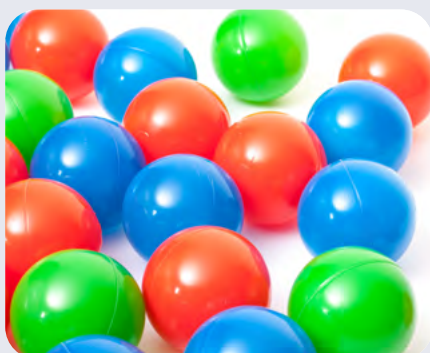
Zabranjeni ftalati otkriveni su u šest različitih uzoraka.

Taj nalaz nije iznenadio jer proizvođači u mnogim slučajevima namjerno upotrebljavaju ftalate kako bi povećali fleksibilnost, transparentnost i trajnost plastike. Ftalati ispitani u ovoj aktivnosti utječu na reproduktivne funkcije i ometaju ljudski hormonalni sustav (endokrini disruptori).

Uz ftalate, **jedina druga otkrivena neovlaštena opasna kemikalija** bila je **BPA** (pronađena u dvije igračke patkice za kupanje među 51 uzorkom testiranim na ovu tvar). Taj je rezultat iznenadio uključena tijela za nadzor tržišta. BPA je kemikalija koja se upotrebljava za jačanje plastike i povećanje njezine trajnosti. Endokrini je disruptor, odnosno tvar koja može naštetiti zdravlju izmjenom endokrine ravnoteže, osobito u ranom djetinjstvu. Klasificirana je kao reproduktivno toksična kemikalija (može naštetiti plodnosti).

Upozorenja, oznake i upute

Provjere koje su provela tijela za nadzor tržišta u pogledu upozorenja, oznaka i uputa na svojem nacionalnom jeziku pokazale su da 35 % uzoraka ne ispunjava zahtjeve. Najčešći otkriveni problemi s neusklađenošću uključivali su izostanak oznaka CE ili oznake CE neispravne veličine i oblika, izostanak informacija o jedinstvenoj točki kontakta i netočna dobna upozorenja. Unatoč činjenici da se u upozorenjima, oznakama i uputama ne navode pojedinosti o profilu kemijskog rizika igračaka, radi se o bitnim izvorima informacija za roditelje/njegovatelje o proizvodu i o njegovoj sigurnoj upotrebi.

4. Procjene rizika i mjere

4.1. Procjene rizika

U skladu s Direktivom o sigurnosti igračaka igračke stavljene na jedinstveno tržište moraju ispunjavati bitne sigurnosne zahtjeve utvrđene u Direktivi. Konkretnije, igračke ne smiju ugroziti sigurnost ili zdravlje korisnika ili trećih strana kada se upotrebljavaju u skladu s namjenom ili na predvidljiv način. Pri procjeni predstavlja li proizvod rizik trebalo bi poštovati načela utvrđena u Provedbenoj odluci Komisije (EU) 2019/417 o utvrđivanju smjernica za upravljanje sustavom Europske unije za brzu razmjenu informacija (smjernice RAPEX)⁵.

Tim se smjernicama utvrđuje metoda procjene rizika koju tijela za nadzor tržišta mogu primijeniti za procjenu razine rizika koju potrošački proizvodi predstavljaju za zdravlje i sigurnost potrošača te za odlučivanje o tome je li potrebna obavijest u sustavu Safety Gate. Poseban alat smjernica za procjenu rizika ili „alat RAG“ za provedbu procjena rizika (koji u obzir uzima načela navedena u Smjernicama RAPEX) dostupan je na internetskoj stranici RAPEX-a i u aplikaciji RAPEX.

Kad je riječ o proizvodima koji podliježu mjerama ograničavanja tijela za nadzor tržišta na temelju prisutnosti kemijske tvari navedene na popisu sastojaka koji podliježu ograničenjima sadržanima u zakonodavstvu EU-a, ali ako ne postoje znanstveni podaci koji procjenjuju rizik, obavijesti je potrebno zasebno procjenjivati za svaki slučaj.

Međutim, pojedinačna procjena rizika nije potrebna u sljedećim slučajevima:

- otkrivena je prisutnost kemijske tvari koja je zabranjena ili prisutna u koncentraciji koja prelazi granicu utvrđenu europskim zakonodavstvom (npr. Uredba REACH)
- ako se ta ograničenja temelje na znanstvenom mišljenju koje pokazuje da prisutnost te kemikalije predstavlja rizik za zdravlje i sigurnost potrošača.

4.2. Korektivne mjere

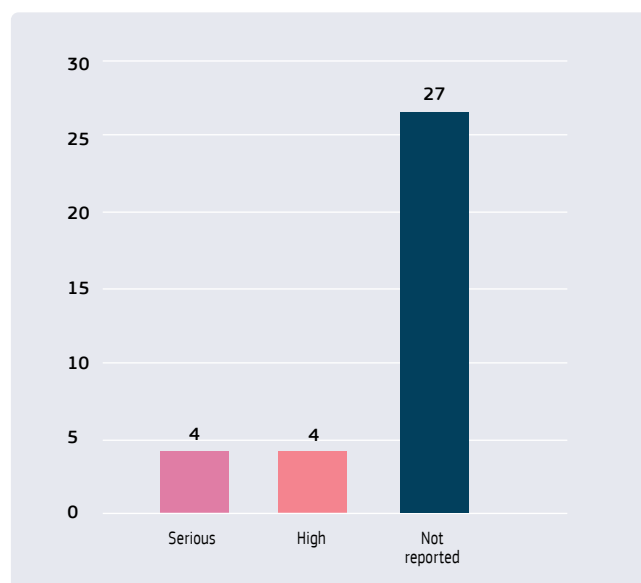
Na temelju rezultata ispitivanja i provjera upozorenja, oznaka i uputa tijela za nadzor tržišta odlučuju o tome koje korektivne mjere treba poduzeti u vezi s proizvodima koji nisu u skladu sa zakonodavstvom EU-a i/ili primjenjivim standardima. Na slici 8, Mjere donesene za uzorke koji nisu ispunjavali zahtjeve (N = 35), prikazane su glavne poduzete mjere.

Nadalje, kada se utvrdi ozbiljan rizik, tijela za nadzor tržišta zakonski su dužna dostaviti obavijest u sustav Safety Gate (u skladu s člankom 12.1 Direktive o općoj sigurnosti proizvoda (2001/95/EK)⁶). Smjernicama RAPEX također se preporučuje dostava obavijesti o mjerama poduzetima u vezi s proizvodima koji nisu ozbiljno rizični.

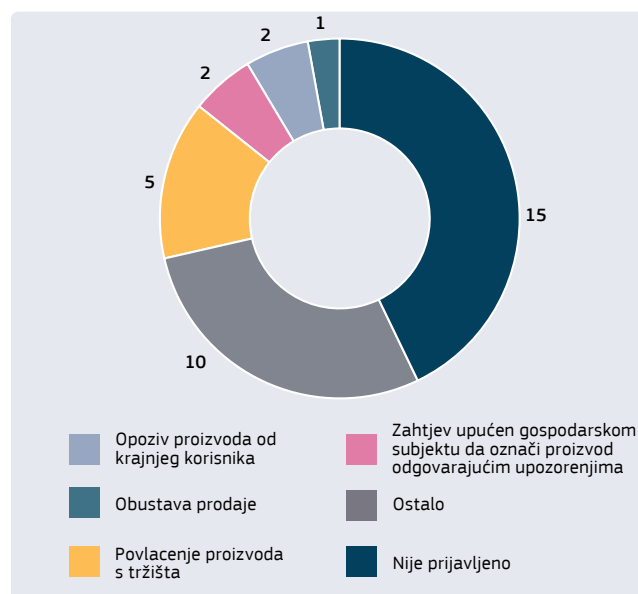
Na temelju aktivnosti pokrenutih zajedničkom kampanjom ispitivanja (do 14. travnja 2023.) za dva su proizvoda objavljene obavijesti u sustavu Safety Gate, a na čekanju su obavijesti za još tri proizvoda

Ocijenjeno je da četiri uzorka od njih osam koji nisu ispunjavali zahtjeve kemijskog ispitivanja predstavljaju ozbiljan rizik, a da pritom tijela za nadzor tržišta nisu provela pojedinačnu procjenu rizika. Rizik za preostala četiri uzorka pojedinačno je procijenilo nadležno tijelo za nadzor tržišta koje je, uzimajući u obzir opasnost i izloženost, odlučilo procijeniti da uzorci predstavljaju visok rizik⁶.

Slika 7: Pregled razina rizika za uzorke koji nisu ispunili zahtjeve (N = 35)

Slika 8 – Mjere donesene za uzorke koji nisu ispunjavali zahtjeve (N = 35)

⁵ Provedbena odluka Komisije (EU) 2019/417 od 8. studenoga... – EUR-Lex (europa.eu)

⁶ Tijela za nadzor tržišta nisu navela razinu rizika uzoraka koji nisu ispunjavali zahtjeve provjera upozorenja, oznaka i uputa.

⁷ Uredba (EU) 2023/988 o općoj sigurnosti proizvoda objavljena je u Službenom listu 23. svibnja 2023.: EUR-Lex - 32023R0988 - HR - EUR-Lex (europa.eu).

Stupa na snagu 12. lipnja 2023., a počinje se primjenjivati 13. prosinca 2024.

5. Zaključci i preporuke

5.1. Zaključci

Igračke predstavljaju kategoriju proizvoda u koju tijela za nadzor tržišta svake godine ulažu iznimne resurse i trud zbog ranjivosti potrošača kojima su ti proizvodi namijenjeni. Aktivnost poput Kemikalija u igračkama može imati posebno širok fokus, stoga su se tijela za nadzor tržišta koja sudjeluju u ovoj aktivnosti povezanoj s posebnim proizvodom (AOP) odlučila usredotočiti na 37 opasnih kemikalija za koje je, na temelju njihova znanja i iskustva, vjerojatnije da će biti otkrivene u igračkama, posebno onima izrađenima od plastike.

U kampanji ispitivanja ftalata i BPA otkriveni su u osam ispitivanih uzoraka koji su u cijelosti ili djelomično bili izrađeni od meke plastike. Iako samo 9 % ispitanih uzoraka nije ispunilo zahtjeve, kemijski rizici povezani s prisutnošću ftalata i BPA u količinama koji prelaze granične vrijednosti ozbiljni su. Štoviše, zabranjeni ftalati ispitani u ovoj aktivnosti utječu na reproduktivne funkcije, ometaju ljudski hormonalni sustav, a mogu izazvati čak i astmu. Slično tome, BPA je sposoban izmijeniti endokrinu ravnotežu, osobito u ranom djetinjstvu, te je razvrstan kao tvar s toksičnim

učincima na ljudsku reproduktivnu sposobnost.

Nadalje, provjere koje su provela tijela za nadzor tržišta u pogledu upozorenja, oznaka i uputa na svojem nacionalnom jeziku pokazale su da 35 % uzoraka ne ispunjava zahtjeve. To je važan dio profila rizika svakog proizvoda jer roditeljima/ skrbnicima pruža ključne informacije o pravilnoj upotrebi proizvoda i dobnoj prikladnosti.

Tijela za nadzor tržišta objavila su dvije obavijesti u sustavu Safety Gate na temelju ishoda ove aktivnosti povezane s određenim proizvodom (na čekanju su još tri obavijesti) i zatražila od gospodarskih subjekata da povuku proizvode s tržišta ili ih opozovu od potrošača kada su otkrivene opasne kemikalije koje prelaze granične vrijednosti. Kad je riječ o uzorcima koji nisu ispunili zahtjeve provjera upozorenja, oznaka i uputa, tijela za nadzor tržišta od gospodarskih su subjekata uglavnom tražila da proizvode označe odgovarajućim upozorenjima te da isprave administrativne neusklađenosti.

5.2. Preporuke za dionike

Sljedeće preporuke temelje se na ishodu procesa ispitivanja i rasprava među tijelima za nadzor tržišta tijekom projekta.

Za potrošače

Igračke kupujte samo iz pouzdanih maloprodajnih kanala - na internetu i izvan njega. Ne tražite jeftinije proizvode na drugim internetskim stranicama / maloprodajnim kanalima jer postoji veća vjerojatnost da ćete kupiti proizvod lošije kvalitete. Obratite pozornost i **nemojte kupovati nekvalitetne meke plastične igračke** jer one mogu predstavljati veći kemijski rizik.

Provjerite ima li igračka **oznaku CE** te jesu li na njoj navedeni **ime i fizička adresa pravne osobe s poslovnim nastanom u EU-u**. Obavezno se pažljivo pridržavajte **dobnih upozorenja** na igračkama.

Nadzirite mlađu djecu (mlađu od 36 mjeseci) kada se igraju igračkama starije braće i sestara koje se mogu staviti u usta. Djeca mlađa od 36 mjeseci obično stavljaju igračke u usta te ih dulje vrijeme drže u ustima, stoga su izloženi riziku kada su u pitanju nesigurne kemikalije.

Za europska i nacionalna tijela

Budite usredotočeni na kemikalije u igračkama. Kemijski rizici jedan su od najznačajnijih rizika zabilježenih u sustavu Safety Gate. Tijela za nadzor tržišta potiču se da se koriste svojim obavještajnim mrežama i pratećim komunikacijskim mrežama za ciljanje i presretanje kemijski nesigurnih proizvoda za igračke. Dopuštene razine opasnih kemikalija u igračkama utvrđene su na temelju dostupnih znanstvenih podataka i ispituju se u skladu s odgovarajućom najsuvremenijom tehnologijom. Nesigurne kemikalije u igračkama uzrokuju specifične akutne i kronične zdravstvene probleme kao što su dugotrajne i ireverzibilne bolesti, otrovno trovanje, rak i razvoj ili intenziviranje alergija koje uzrokuju probleme poput astme.

Usredotočite se na meke plastične igračke. Meki plastični materijali za igračke, kao što je mekani PVC, mogu sadržavati najproblematičnije kemikalije i moglo bi biti učinkovito usredotočiti nadzor na te materijale. Na temelju rezultata ove aktivnosti najčešće otkrivene kemikalije bili su plastifikatori s ftalatima iako i druge kemikalije, kao što je BPA, otkrivene u mekim ili polukrutim plastičnim igračkama (na primjer, u patkicama za kupanje), također mogu biti problem.

Za gospodarske subjekte

Imajte na umu svoje obveze prema važećem zakonodavstvu.

- Pri stavljanju igračaka na tržište EU-a **svi gospodarski subjekti** moraju postupati odgovorno i u potpunosti u skladu sa zakonskim zahtjevima Direktive o igračkama i Uredbe REACH.
- **Proizvođači** moraju procijeniti sve kemijske rizike povezane sa svojim igračkama i dovršiti dokumentiranu ocjenu sukladnosti prije nego što svoje igračke stave na europsko tržište. Oni ili njihovi ovlašteni europski predstavnici navedenu procjenu moraju čuvati u obliku tehničke dokumentacije i izjave o sukladnosti.
- **Uvoznici** igračaka na europsko tržište prvo moraju osigurati da je proizvođač dovršio ocjenu sukladnosti o kemijskoj sigurnosti svojih igračaka prije njihova stavljanja na europsko tržište. Uvoznici dodatno moraju osigurati dostupnost proizvođačevih ocjena u obliku tehničke dokumentacije i izjave o sukladnosti prije nego stavljanja igračaka na europsko tržište. Uvoznici su dužni čuvati primjerak izjave EZ o sukladnosti tijekom razdoblja od 10 godina od prvog stavljanja igračke na tržište.
- Za **internetsku prodaju** osobito važi: ako u EU-u nema proizvođača, ovlaštenog zastupnika ili uvoznika, informacije prema potrebi mora čuvati **odgovorna osoba** ili pružatelj usluga provedbe narudžbi.

Posebnu pozornost obratite na igračke izrađene od meke plastike. Pri procjeni rizika plastičnih igračaka imajte na umu da meka plastika, posebno PVC plastika, može sadržavati ograničene tvari kao što su ftalati. BPA se dodatno može otkriti u mekim ili polukrutim plastičnim igračkama (na primjer, u patkicama za kupanje).

Upozorenja, oznake i upute.

- Oznake proizvoda i oznake koje se nalaze na igrački moraju biti na nacionalnom jeziku ili nacionalnim jezicima države članice u kojoj je proizvod stavljen na raspolaganje. Sva dokumentacija za ocjenjivanje sukladnosti u obliku izjava o sukladnosti i povezane tehničke dokumentacije također mora biti dostupna na jeziku koji mjerodavno tijelo jasno razumije (koji je odredila predmetna država članica).
- Prije stavljanja na tržište sve igračke moraju biti označene oznakom CE.
- Na svim igračkama moraju se navesti točan naziv i poštanska adresa europskog proizvođača i/ili uvoznika te odgovarajuće informacije o sljedivosti kako bi se pomoglo pri opozivu nesigurnih igračaka (internetska stranica nije dovoljna kao adresa kontaktne točke). Imajte na umu: ako je na pakovanju igračaka navedena samo adresa distributera, on snosi punu odgovornost za ocjenjivanje sukladnosti igračke.

Upoznajte svog dobavljača. Pozorno procjenjujte pri odabiru s kim radite. Provjerite i potvrdite identitet dobavljača s kojima imate posla.

Poduzmite mjere kada se utvrdi da igračka nije u skladu sa zahtjevima EU-a u pogledu kemijske sigurnosti. Aktivno sudjelujte u uklanjanju nesigurnih igračaka s tržišta: to može vrlo uključivati trenutno povlačenje ili opoziv proizvoda i upozoravanje javnosti na predmetni rizik u bliskoj suradnji s vašim distribucijskim lancem i tijelima za nadzor tržišta.

Opozivi. Potrošače jasno obavijestite o tome kako će dobiti informacije o mogućim opozivima. Obavijesti o opozivu uvijek moraju biti jasne i dostupne te uvijek morate navesti opasnosti koje proizvod predstavlja. Redovito pratite učinak opoziva i prilagodite strategiju u skladu s tim.

Prijavite incidente nadležnom tijelu. Ako igračka predstavlja sigurnosni rizik, gospodarski subjekti imaju zakonsku obvezu o tome odmah obavijestiti nadležno nacionalno tijelo države članice u kojoj je igračka stavljena na raspolaganje. Jedan od načina obavješćivanja jest preko portala za poduzetnike za obavješćivanje o sigurnosti proizvoda. [Product Safety Business Alert Gateway](#).

1. Što je CASP?

Koordinirane aktivnosti za sigurnost proizvoda (CASP) tijelima za nadzor tržišta iz zemalja Europske unije / Europskog gospodarskog prostora omogućuju suradnju i jačanje sigurnosti proizvoda stavljenih na jedinstveno tržište.

CASP2022. uključuje šest aktivnosti povezanih s određenim proizvodom i četiri horizontalne aktivnosti.

Aktivnosti povezane s određenim proizvodom testiraju različite vrste proizvoda koje mogu predstavljati rizik za potrošače. Proizvode odabiru i prikupljaju uključena tijela za nadzor tržišta te se ispituju na temelju zajednički dogovorenog plana ispitivanja.

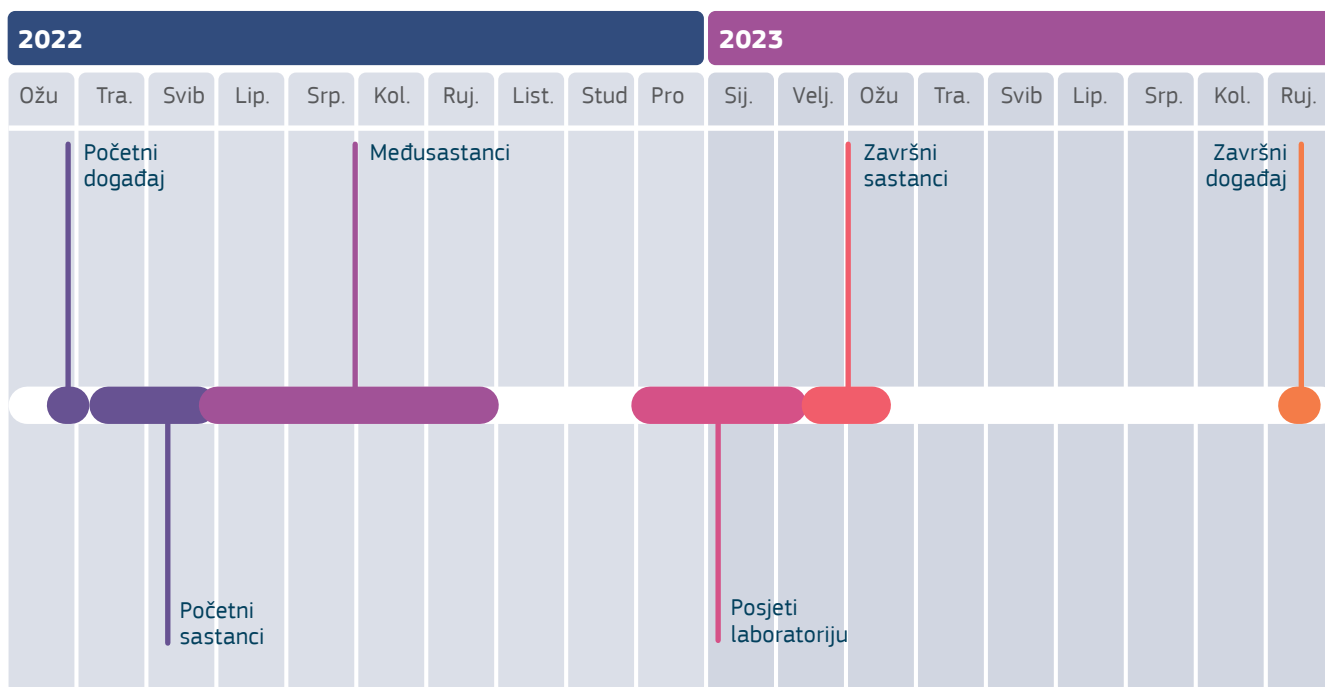
• **Horizontalne aktivnosti** predstavljaju forum za tijela za nadzor tržišta za razmjenu ideja i najboljih praksi. Pod vodstvom tehničkog stručnjaka razvijaju zajedničke pristupe, postupke i praktične alate za nadzor tržišta.

Uloge i odgovornosti

2. Plan rada za aktivnosti povezane s određenim proizvodom

Kontinuirana interna komunikacija preko platforme Wiki Confluence

POČETAK	UZORKOVANJE I ISPITIVANJE	IZVJEŠĆIVANJE	VANJSKE KOMUNIKACIJE
Opsežno istraživanje dokumentacije	Postupak natječaja za izbor laboratorija	Procjena rizika	Razvoj komunikacijskog alata
Razgovori za utvrđivanje područja primjene	Odabir i ugovaranje laboratorija	Koordinacija mjera koje su donijela tijela za nadzor tržišta	Razvoj komunikacijskih poruka
Nacrt plana ispitivanja i uzorkovanja	Uzorkovanje i transport	Izrada završnih izvješća	Pokretanje komunikacijske kampanje
Mapiranje laboratorija	Postupak ispitivanja i izvješća o ispitivanju	Odlaganje ili vraćanje uzoraka tijelima za nadzor tržišta	Procjena učinka

3. Alati i procesi za aktivnosti povezane s određenim proizvodom

0

Postupak prije CASP-a

GU JUST provodi zadatak određivanja prioriteta za odabir kategorija proizvoda. Šest kategorija proizvoda u CASP-u 2022. odabrala su uključena tijela za nadzor tržišta u okviru savjetovanja koje je organizirao GU JUST.

1

Potvrđivanje planova ispitivanja i uzorkovanja

Tehnički stručnjaci izrađuju planove na temelju povratnih informacija tijela za nadzor tržišta i raspoloživog proračuna. Nacrti se predstavljaju na početnom sastanku, a zatim ih tijela za nadzor tržišta dorađuju i potvrđuju preko Wikija.

2

Odabir laboratorija

Tim izvođača mapira laboratorije i javlja im se kako bi prikupio cijene i druge informacije. Natječajni postupak pokreće se nakon početnog sastanka, a ponude se ocjenjuju. Tijekom međusastanaka uključena tijela za nadzor tržišta odlučuju koji će laboratorij odabrati.

3

Prikupljanje i transport uzoraka

Tijela za nadzor tržišta prikupljaju relevantne uzorke sa svojih nacionalnih tržišta i upisuju ih u kodifikacijski dosje. Nakon preliminarnih provjera tijela za nadzor tržišta šalju uzorke u laboratorij.

4

Ispitivanje i isporuka izvješća o ispitivanju

Laboratorij ispituje uzorke prema dogovorenom planu ispitivanja i učitava izvješća o ispitivanju na Wiki. Tijela za nadzor tržišta po potrebi traže pojašnjenje i odobravaju izvješća.

5

Procjena rizika

Tehnički stručnjak i tijela za nadzor tržišta izrađuju scenarije na temelju odabranih uzoraka tijekom sastanka u laboratoriju i analiziraju rizike. Tijela za nadzor tržišta provode procjene rizika za sve uzorke koji ne ispunjavaju zakonske zahtjeve.

6

Prijenos scenarija u alat smjernica za procjenu rizika

Scenariji razvijeni tijekom projekta prenose se u alat smjernica za procjenu rizika.

7

Mjere koje su donijela tijela za nadzor tržišta

Tijela za nadzor tržišta poduzimaju odgovarajuće mjere za predmetne proizvode i prijavljuju ih u sustav Safety Gate.

8

Vanjske komunikacije

Aktivnosti vanjske komunikacije pokreću se na završnom događaju. Nakon toga uslijedit će paneuropska komunikacijska kampanja u trajanju od dva do tri tjedna.

Alati

Audiovizualni isječci namijenjene potrošačima i općoj publici izrađuju se za svaku aktivnost povezanu s određenim proizvodom i za cjelokupan projekt CASP2022.

Infografike namijenjene gospodarskim subjektima razvijene su za svaku aktivnost povezanu s određenim proizvodom u projektu CASP2022.

Završna izvješća izrađuju se za svaku aktivnost i za projekt CASP2022. Prevedena su na sve službene jezike EU-a te na norveški i islandski.

Kanali

Komunikacijski materijal dijeli se preko:

- [web-stranice CASP EK-a](#)
- nacionalnih komunikacijskih kanala tijela za nadzor tržišta
- relevantnog tiska i drugih dionika

EUROPSKA KOMISIJA

Directorate-General for Justice and Consumers
Directorate Consumers
Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System
E-mail: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Europska komisija nije odgovorna za bilo kakve posljedice koje proizlaze iz ponovne uporabe ove publikacije.

© europska unija, 2023

Politika ponovne uporabe dokumenata Europske komisije uređena je na temelju Odluke Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.). Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena.

Za svaku uporabu ili reprodukciju elemenata koji nisu u vlasništvu Europske unije možda će biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava.

Informacije o Europskoj uniji na svim službenim jezicima EU-a dostupne su na internetskim stranicama Europa: https://european-union.europa.eu/index_hr

Ured za publikacije
Europske unije

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2023

PDF ISBN 978-92-68-03541-2 doi:10.2838/174919 DS-03-23-170-HR-N